

PITANJA I ODGOVORI

UVOD

Svako godišnje doba ima svoje prednosti i nedostatke kada je riječ o uvjetima rada u kojima se izvode radni procesi. Posebno se pri tome misli na radove koji se obavljaju na otvorenom, bez obzira na to jesu li temperature previsoke ili preniske. I uvijek se čudimo kada u vrijeme ekstremnih temperatura nastaju neprilike koje onemogućuju obavljanje neodgodivih poslova. Također, gotovo uvijek takve okolnosti iznjedre i posebno izdržljive ljude, koji postaju heroji u nekom kratkom vremenu, da bi ih se zaboravilo čim pristignu nove vijesti.

Mediji i sva javna glasila, nažalost, nas tijekom godine dnevno izvješćuju o nesrećama posebno u prometu. Ljeto je posebno opterećeno takvim vijestima. Moramo se zapitati dokle tako. Naše prometnice postaju mjesta zadnjih udisaja nerijetko mladih, sposobnih, potrebnih ljudi ovoj državi. Osobe su to koje su imale što reći i koje su mogle puno napraviti za sebe, za svoju obitelj, za bližnje, prijatelje, za svoju tvrtku, za svoju državu. Najčešće se navode razlozi neprilagođena vožnja uvjetima na prometnici, prebrza vožnja, mladi vozači, nepropisno pretjecanje itd. Nemamo više vremena razmišljati i obećavati. Moramo djelovati sada, odmah. Edukacija i odgoj počinje u roditeljskom domu, vrtiću, školi. I dalje, jer moramo postati odgovorni jedni za druge kao i za sebe. Sigurnost u prometu je imperativ i svaki pojedinac sudionik u prometu mora dati svoj doprinos.

Svugdje gdje preventivne aktivnosti mogu dati pomake i dobre rezultate moramo ih promptno provoditi. Moramo se osvijestiti da prevencija traži najmanja ulaganja, a donosi nabolje rezultate. U suprotnom svjedoci smo gubitka ljudskih života, nastaju veliki troškovi za zdravstveni sustav, često invaliditet, nažalost vrlo često djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti, ovisnost o tuđoj pomoći. Zato je pravi čas učiniti ovo ljeto ljepšim za sve nas, sve što se radi treba raditi na siguran način. Naše prometnice neka posluže svrsi za koju su i namijenjene, sigurnom dolasku na planirana odredišta.

1. Ima li poslodavac, koji zapošljava umirovljenika do polovice punog radnog vremena, pravo na povrat troškova prethodnog pregleda navedene osobe?

U skladu sa člankom 18., stavkom 12. važeće Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju specifične zdravstvene zaštite, u svezi s odredbom članka 71. važećeg Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, poslodavac koji s osobama, koje su ostvarile pravo na mirovinu, sklapa ugovor o radu do polovice punog radnog vremena, ostvaruje pravo na povrat sredstava na ime prethodnog pregleda navedenih osoba uz predodžbu odgovarajuće dokumentacije u preslikama (obrazac RA-1, obrazac RA-2, račun nadležnog doktora specijaliste medicine rada, dokaz o plaćenom računu).

2. Student, hrvatski državljanin s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, koji studira izvan zemlje te je redoviti student građevine u državi članici Europske unije došao bi na praksu u hrvatsku građevinsku tvrtku. Postoji li obveza u navedenom slučaju prijave na obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti, odnosno obveza podnošenja Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje tzv. tiskanice T-5?

U predmetnom slučaju radi se o osiguraniku iz članka 7., stavka 1., točke 15. važećeg Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (u daljnjem tekstu: Zakon), odnosno o redovitom studentu visokog učilišta u drugoj državi članici iznad 18 godina života, koji je državljanin Republike Hrvatske i ima prebivalište u Republici Hrvatskoj.

Osiguranici iz članka 7., stavka 1., točke 15. Zakona nisu obuhvaćeni obvezom iz članka 7., stavka 4. Zakona te se ne osiguravaju i za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Odredbom članka 16., stavka 1., točke 1. Zakona propisano je da se na obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti, osim osiguranika iz članka 7., stavka 4., obvezno osiguravaju i učenici i *studenti na redovitom školovanju prema propisima o redovitom školovanju u Republici Hrvatskoj* za vrijeme praktične nastave, za vrijeme stručne prakse, stručnih putovanja, odnosno za vrijeme rada putem posrednika pri zapošljavanju učenika i studenata.

S obzirom da se radi o redovitom studentu *visokog učilišta u drugoj državi*, isti ne podliježe obvezi osiguranja za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti u skladu sa spomenutim odredbama Zakona. Navedeno ne utječe na prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja koja isti ostvaruje na temelju članka 7., stavka 1., točke 15. Zakona koja, međutim, ne uključuju prava za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Drugačiji bi slučaj bio kada bi se radilo o osiguraniku iz članka 7., stavka 1., točke 14. Zakona,

odnosno studentu hrvatskog visokog učilišta koji obavlja stručnu praksu u drugoj državi članici, u kojem slučaju bi se na istog primjenjivala odredba članka 16., stavka 1., točke 1. i stavka 2. Zakona te bi takav osiguranik u tom slučaju ostvarivao i prava za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti prema odredbama Zakona.

3. Postoji li obveza prijave ozljede na radu osobe s kojom tvrtka ima zaključen ugovor o djelu?

Odredbom članka 7., stavka 4. važećeg Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (u daljnjem tekstu: Zakon) propisano je koji se osiguranici obvezno osiguravaju za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti. Radi se o osiguranicima iz članka 7., stavka 1., točaka 1. do 6., 8., 9., 20. i 25. Zakona u koje ubrajamo i osobe u radnom odnosu kod poslodavca.

Ujedno, odredbom članka 16. Zakona, propisana je i obveza osiguranja za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti u posebnim okolnostima. To su primjerice osobe koje izvršavaju rad za opće dobro u skladu sa Zakonom o probaciji, osobe koje kao pripadnici Hrvatske gorske službe spašavanja ili ronioci obavljaju zadatke spašavanja života ili otklanjanja odnosno sprečavanja opasnosti koje neposredno ugrožavaju život ili imovinu građana, osobe koje kao članovi operativnih sastava dobrovoljnih vatrogasnih organizacija obavljaju zadatke gašenja požara, zaštite i spašavanja u slučaju drugih nepogoda, sportaši, treneri ili organizatori u sklopu organizirane amaterske sportske aktivnosti, osobe koje je Hrvatski zavod za zapošljavanje uputio na obrazovanje koje organizira, osobe koje se po posebnom propisu zapošljavaju na privremenim, odnosno na poslovima u poljoprivredi i sl.

Budući da osoba koja radi na temelju ugovora o djelu nije osoba u radnom odnosu s poslodavcem, a nije osigurana za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti niti po nekoj drugoj navedenoj osnovi, u smislu propisa o obveznom zdravstvenom osiguranju, za navedene osobe nema obveze podnošenja prijave o ozljedi na radu.

*Veronika Laušin, dr. med., spec. med. rada
Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Zagreb*